

Ke konci knihy je soupis Delbrückových prací; uspořádán je chronologicky ve třech odděleních (a) vědecké práce, b) re-
cense, c) nekrology a akademické řeči. *Oldřich Hujer.*

Drobné zprávy.

Dne 8. září t. r. uplynulo 50 let od smrti prof. **Jindřicha Niederla**, jenž přes svůj krátký věk (dožil se neplných 35 let) zapsal se zvláště svou výbornou »Mluvnici řeckého jazyka« a svými vzornými překlady z Homera a Sofoklea trvale v dějiny klassické filologie české. Památku svého čestného člena a spoluredaktora prvních dvou ročníků Listů filologických uctila dne 17. října Jednota českých filologů slavnostní schůzí, v níž o životě a vědeckém významu zvěčnělého promluvil univ. prof. Fr. Groh a jeho původní básnický odkaz, většinou rukopisně zachovaný, rozebral a ocenil univ. prof. Mil. Hýsek. Výklady obou řečníků doplnili prof. V. Sládek, K. Štětina a Dr. J. Vančura zajímavými vzpomínkami osobními, jež vhodně dokreslovaly portret tohoto skvěle nadaného filologa, vzácného učitele a jemného, ušlechtilého člověka.

Ve Sbírce pojednání a rozprav vydávaných filosofickou fakultou university Karlovy vyšel péčí prof. Fr. Groha posmrtný spis prof. Josefa Krále: *Beiträge zur griechischen Metrik* (v Praze 1925, str. 75. Za 15 Kč). Určen byl původně pro Wiener Studien, ale svízelné poměry tiskové v době válečné a poválečné zmařily jeho uveřejnění a nezdarily se ani pokusy, aby mohl vyjítí buď samostatně nebo v některém filologickém časopise v Německu. Prof. Král napsal jej po ukončení svého velkého díla o řecké a římské rhythmice a metrice r. 1916/17, chtěl se seznámiti i cizí badatele s hlavními výsledky svého zkoumání a se stanoviskem, jaké zaujal v některých základních otázkách řecké metriky, o něž byl tehdy veden tuhý spor. Po stati úvodní, v níž posuzuje theorie nového směru metrického, zastoupeného hlavně Wilamowitzem, vykládá a odůvodňuje v dalších čtyřech úvahách své mínění o anakrusi, loga-oedech, daktylo-epitritech a dochmiích. Spis nepozbyl své aktuality ani dnes.

Bratislavská právnická fakulta vydala péčí svého romanisty prof. Ot. Sommyra velmi cennou část pozůstalosti Leopolda Heyrovského: *Římský civilní process* (1925, str. 400, za 120 Kč). Po úvodě, pojednávajícím o základních pojmech a o pramenech, následuje obšírný výklad o soudcích, pak o processních stranách a jejich zástupcích, v hlavě třetí se jedná o formách řádného processu, v hlavě čtvrté o mimosoudním zahájení sporu, v hlavě páté o řízení in iure. Tím končí se zachovaná část práce Heyrovského, jež podle autorova úmyslu měla ještě obsahovati výklad o řízení apud iudicem, o exekuci a opravných prostředcích a konečně o cognitio extraordinaria. Vydavatel, hodlaje předložití veřejnosti dílo Heyrovského, nedoplnil chybějících kapitol, nýbrž publikoval jen ty, které H. sám zpracoval. V nich však byly poznámky zrevidovány a doplněny, zejména i literaturou historickou — doplňky vydavatelovy jsou označeny hranatými závorkami — a celé dílo opatřeno důkladným rejstříkem abecedním i ukazatelem pramenů. Kniha stojí na výši vědeckého badání a zasluhuje, aby si jí hojně všímali nejen právníci, nýbrž i historikové a klassičtí filologové. Je psána neobyčejně jasně a srozumitelně. Tím více třeba litovati, že zůstala torsem. Nakonec malou poznámku: naši právní historikové zcela správně věnují velikou pozornost papyrologii, proč však užívají takového hrozného tvaru jako »papyrusy«?

Došlo k několika římským nálezům na půdě naší republiky. Je to především vojenská stanice u Mušova na řece Dyji, z níž pocházejí i některé starší nálezy, dříve bezdůvodně podezírané. Naleziště mušovské vydalo zatím řadu okolokovaných cihel XII. legie a něco zdiva, jež bude po skončení nutných předběžných prací náležitě prozkoumáno. Zatímni zpracování nálezů s pokusem o vyvození historických důsledků je v článku Jos. Dobiáše »Nález římských cihel u Mušova« ve 4. ročníku Obzoru praehistorického, str. 24 nn. Druhé naleziště je u Stupavy, kde Státní ústav archaeologický už začal pracovat. Výkopy však dosud nepostoupily tak daleko, aby se o nich mohlo referovat podrobně. Našlo se zatím zdivo, cihly s kolky, mince a něco drobných předmětů. Třetí naleziště je u Komárna, nedaleko Leanyváru, naproti starému Bregetiui. Zde — jak se zdá — bylo odkryto sídliště občanské z doby římské.

V. G.

M. I. Rostovcev, působící nyní v Madisonu (Wis.) ve Spojených státech severoamerických, vydal v ruském berlínském nakladatelství »Slovo« krásnou knihu Očerķ istorii drevnago mira (1924, str. 327+6 map, za 9 zl. marek). Spisovatel probírá celé starověké dějiny. snaže se podat souvislý obraz v časovém postupu. Citátů a bibliografie neuvádí, poněvadž podle slov předmluvy je kniha myšlena jako povšechný úvod pro studenty, kteří se hodlají zabývat dějinami. Vědecké dílo Rostovcevovo je dobře známo, i není tudíž potřebí upozorňovati zvláště, že Očerķ, i při své obsažnosti a nevelkém rozsahu je prací velmi cennou. Lze jej klásti výše než příslušné oddíly L. M. Hartmannových Weltgeschichte, nad něž vyniká jednotností podání a důrazem, jaký klade na kulturní části dějin a výše než u nás vyšlé dějiny Hýblovoy, psané bez přímé znalosti materiálu a problémů.

V. G.

Během šesti let po válce vyšlo již třetí vydání velmi zajímavé knihy Arnolda v. Salis, Die Kunst der Griechen, Lipsko 1925, S. Hirzel. Podán tu na 294 stranách vznik a změny hellenského umění v organické souvislosti, nikoliv, jako obyčejně, v historickém pořadí, vytčena zvláštní jeho podstata a ráz a zachyceny v každém období charakteristické prvky. Snaha vystihnouti »vnitřní zákonnitost vývojovou« vede k tomu, že individualita umělcova ustupuje do pozadí, ač při době klassické je zdůrazňována. Výkladu o době archaické předchází oddíl věnovaný umění řecko-mykenskému, jehož stopy jsou patrné na pozdější půdě řecké. Více než v třetině knihy zabývá se spisovatel uměním doby klassické. Pojem klassický je pro něho jen časový (doba od válek řecko-perských po Alexandra Velikého), neoznačuje kvality. Proto také doba hellenistická je jinak oceněna než obvykle. V části páté stručně vylíčeno vítězství umělce řeckého na půdě italské do doby křesťanské. Jasný a poutavý výklad provází pečlivý výběr obrázků. Speciálních problémů se autor nedotýká a často pronáší své stanovisko, aniž je blíže odůvodňuje, ani nepolemisuje s názory odchylnými. Text není zatížen poznámkami ani odkazy na literaturu, čímž se docíljuje svěžeho podání. Je tu mnoho poučného pro historika umění i pro archaeologa. Dílo je cenným doplňkem dosavadní literatury, ne však její náhradou.

G. H.

T. Zieliňského pojednání De Aiakis Locrensis fabula Sophoclea, jež bylo vydáno jako zvláštní otisk z časopisu Eos XXVIII., ve Lvově 1925, je velmi zajímavou ukázkou, jak lze z nepatrných zbytků rekonstruovati děj ztracené tragoedie. O obsahu Sofokleova »Aianta Lokerského« dovedl Welcker pověděti velmi málo, opíraje se při tom hlavně o Proklův obsah kyklického eposu *Ἰλίου πέρος* a o Pausaniův popis dvou obrazů Polygotových. Z těchto pramenů lze bezpečně usouditi jenom tolik, že se tragoedie týkala násilí, jehož se Aias Oileovic dopustil na Kassandre a že jádrem kusu byl soud Řeků nad Aiantem, při němž byl A. osvobozen. Stalo se tak nepochybně po krivé přísaze, čímž poskvrnění byli všichni Řekové, takže tragoedie vyznívala před-